

Mál nr. 181/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V1) og (V2)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja (A) og (B)

Sakarskipting. Árekstur.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 13. maí 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 1. júní 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M við athugasemdum V1, dags. 4. júní 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V1, dags. 4. júní 2026.
5. Athugasemdir V2, dags. 5. júní 2026, ásamt fylgiskjölum.
6. Viðbótarathugasemdir M við athugasemdum V2, dags. 9. júní 2026.
7. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 9. júní 2026.

Málsatvik.

Í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 9. júlí 2025, kemur fram að 30. júní sama ár hafi borist tilkynning um árekstur milli bifreiðanna A, sem M ók, og B á Suðurlandsvegi í Gatnabrún í Mýrdal. Þegar lögreglan kom á vettvang mátti sjá B ofan á vegriði og hafi A með hestakerru í eftirdragi verið staðsett þar fyrir framan. Síðan kemur fram að á vettvangi ræddi lögreglan við X, sem var ökumaður B, M og vitnið Y. Eftirfarandi er haft eftir X: „Hann sagðist hafa ekið vestur Suðurlandsveg, neðst í Gatnabrún, þegar hann ákvað að taka fram úr þriggja bíla röð fyrir framan sig. Hann kveðst hafa gefið stefnuljós og verið á 70 km/klst. Hann sagði að í þann mund sem hann var kominn yfir á öfugan vegarhelming og að hefja framúrakstur hafi bifreiðin [A] með hestakerru í eftirdragi, sem var jafnframt næstfremst í röðinni, farið yfir á rangan vegarhelming líkt og ökumaður ætlaði líka að hefja framúrakstur. [X] kvaðst hafa hellað og gefið hljóðmerki með bílflautu til að reyna að afstýra árekstri. Það hafi ekki tekist svo árekstur varð með bifreið hans og hestakerrunni [...] með þeim afleiðingum að bifreið hans hafnaði á vegriði sunnan megin við veginn.“ Eftirfarandi er haft eftir M: „Hann kvaðst hafa ekið vestur Suðurlandsveg og þegar hann var kominn niður Gatnabrún hafi hann ætlað að taka fram úr bifreið sem ók fyrir framan hann. Hann sagðist hafa hafið framúrakstur en skyndilega hafi komið mikið högg á hestakerruna [...] sem hann dróg, svo að hún lyftist upp. Aðspurður kvaðst hann ekki hafa séð bifreiðina [B] fyrir aftan sig. [M] kvaðst vera óslasaður og hafa verið spenntur í öryggisbelti. Hestakerran var tóm. Ákoma var á vinstri hlið kerrunnar og hjólbarði á þeirri hlið skemmdist. Engar framlengingar voru á hliðarspeglum á bifreiðinni [A].“ Eftirfarandi er haft eftir vitni, þ.e. Y: „Hún sagðist hafa ekið niður Gatnabrún á um það bil 50-60 km/klst þegar hún sá að bifreiðin [B] sem ók fyrir aftan hana væri að fara fram úr henni. Fyrir framan hana hafi hins vegar verið bifreiðin [A] með hestakerru í eftirdragi sem hafi á sama tíma hafið framúrakstur. [Y] sagði að árekstur hafi orðið með bifreiðinni [B] og hestakerrunni en hún hafi sjálf sloppið við árekstur þrátt fyrir að hafa verið á milli þeirra.“ Þá liggja einnig fyrir frekari lögregluskýrslur, þ.e. upplýsingaskýrsla, frekari upplýsingar frá M, dags. 26. janúar 2026, upplýsingaskýrsla, enn frekari upplýsingar frá M, dags. 23. febrúar 2026 og framburðarskýrsla vitnisins Y, dags. 23. febrúar 2026.

Málið var lagt fyrir tjónanefnd vátryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að öll sök á árekstrinum yrði lögð á ökumann A, þ.e. M, sem hafi ekki gætt nægjanlega að umferð fyrir aftan sig þegar hann hafi hafið framúrakstur. M sættir sig ekki við þá niðurstöðu. Telur M ekki forsendur til þess að hann eigi að bera alla sök á árekstrinum. Bendir hann í því sambandi á að tjónanefnd hafi hvorki tekið tillit til þess að ökumaður B hafi brotið umferðarreglur né þeirra viðbótarupplýsinga sem borist hafi frá lögreglu og vitni. Tekur M fram að hann hafi ákveðið að aka fram úr þeirri bifreið sem hafi verið á undan A þegar hann hafi komið að þeim stað á veginum þar sem veglína hafi verið brotin. Fram að þeim stað hafi veglína verið heil. Telur M því liggja fyrir að ökumaður B hafi ekið yfir heila línu þegar hann hafi hafið framúrakstur. Telur M að framangreindar ályktanir megi draga af því sem fram komi í viðbótarupplýsingaskýrslum frá lögreglu, það á meðal vitnaskýrslu Y.

Í athugasemdum V1, eru færð rök fyrir því að skipta beri sök á árekstrinum þannig að M beri 2/3 hluta sakar og ökumaður B 1/3. Færir V1 eftirfarandi rök þessu til stuðnings. Hvað varði háttsemi M þá er

bent á að í c-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2029 komi fram að ökumaður sem ætlað að aka fram úr ökutæki skuli ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega hvort ökumaður sem á eftir ekur hafi byrjað akstur fram úr honum. Telur V1 að M hafi ekki gætt að þessu ákvæði er hann hóf framúrakstur. Þá bendir V1 einnig á að M hafi vanrækt að gæta að b-lið 23. gr. reglugerðar nr. 289/1995 umferðarmerki, en þar komi fram að varhugavert sé að aka yfir hálfbrotna miðlínu og óheimilt nema með sérstakri varúð. Einnig komi fram í b-lið 23. gr. umferðarlaga að ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skal ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega að sá sem á undan er hafi ekki gefið merki um að hann ætli að aka fram úr öðru ökutæki sem á undan er. Telur V1 að ökumaður B hafi ekki gætt nægjanlega að þessu ákvæði við framúrakstur á varasömum stað með bílaröð fyrir framan sig. Jafnframt er það afstaða V1 að sannað sé að ökumaður B hafi hafið framúraksturinn þar sem heil og óbrotin lína var á vettvangi. Þétt við árekstrarstað er heil og óbrotin lína og bendi því allt til þess að ökumaður B hafi byrjað framúraksturinn á heilli línu enda hafi hann er árekstur varð verið kominn fram úr fyrstu bifreið framan við hann í röðinni og lent saman við bifreið númer tvö, þ.e. M sem kveðst hafa hafið framúrakstur um leið og lína brotnaði. Hefur sá framburður M legið fyrir frá byrjun sbr. tjónstilkynning hans sem send var V1 á tjónsdegi. Þá liggi fyrir framburður vitnis um árekstrarstað sem sé skömmu eftir að línan brotnaði. Telur V1 að ökumaður B hafi gerst brotlegur gegn a-lið 23. gr. ofangreindrar reglugerðar um umferðarmerki þar sem fram komi að óbrotin lína gefi til kynna að hættulegt sé að aka yfir hana og óheimilt nem brýna nauðsyn beri til. Framangreindu til frekari rökstuðnings vísar V1 í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 36/2024.

Í viðbótarathugasemdum M er framangreindri tillögu V1 að sakaskiptingu mótmælt og færð frekari rök til stuðnings málatilbúnaði M. Telur M að rétt sé að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum.

Í viðbótarathugasemdum V1 eru fyrri athugasemdir ítrekaðar og einnig ítrekað að vitni segi að B hafi verið ekið framúr sér á sama tíma og bifreið M hóf framúrakstur. Telur V1 að í því felist að B hafi verið kominn til hliðar við bifreið vitnisins er M hóf framúrakstur. Bifreiðunum hafi þannig ekki verið ekið yfir miðlínu á sama tíma enda hefði þá ekki orðið árekstur.

Í athugasemdum V2 er m.a. vísað til þess að í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segi að áður en ökumaður skipti um akrein eða aki á annan hátt til hliðar skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Þá segi í 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga að ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skuli ganga úr skugga um það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega hvort ökumaður sem á eftir ekur hafi byrjað akstur fram úr honum. Er það mat V2 að M hafi ekki gætt að framangreindum umferðarreglum er hann hóf framúrakstur með þeim afleiðingum að hann ók í veg fyrir B. Þá er bent á að samkvæmt gögnum málsins sé tjónið á hægri hlið B og á vinstri hlið hestakerrunnar. Því sé ljóst að ökumaður B hafði þegar hafið framúrakstur og verið kominn fram hjá bifreið vitnisins þar sem hestakerrann fer utan í hliðinni á B. Tekur V2 fram að upplýsingaskýrslur lögreglu eru ritaðar meira en hálfu ári eftir áreksturinn. Í lögregluskýrslunni sé eftirfarandi ritað: „*Brotin lína er á vegkaflanum þar sem áreksturinn varð fyrir aksturstefnu í vestur.*“ V2 telur því með öllu ósannað að B hafi verið ekið yfir óbrotna miðlínu. V2 telur því að M hafi ekki gætt nægjanlega að umferð fyrir aftan sig er hann hóf framúrakstur og með því brotið gegn skýrum ákvæðum 2. mgr. 20. gr. og c-liðar 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga. Því telur V2 rétt að M verði látinn bera alla sök á árekstri A og B.

Í viðbótarathugasemdum M við athugasemdir V2 er framangreindum rökum V2 mótmælt og færð fram rök gegn því sem þar kemur fram.

Álit.

Í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþarfa óþægindi fyrir aðra. Þá segi í c-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga að ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skuli ganga úr skugga um það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega hvort ökumaður sem á eftir ekur hafi byrjað akstur fram úr honum. Í lögregluskýrslu sem er frumgagn í málinu, er eftirfarandi haft eftir vitni á vettvangi árekstursins: „*Hún sagðist hafa ekið niður Gatnabrún á um það bil 50-60 km/klst þegar hún sá að bifreiðin [B] sem ók fyrir aftan hana væri að fara fram úr henni. Fyrir framan hana hafi hins vegar verið bifreiðin [A] með hestakerru í eftirdragi sem hafi á sama tíma hafið framúrakstur. [Y] sagði að árekstur hafi orðið með bifreiðinni [B] og hestakerrunni en hún hafi sjálf sloppið við árekstur þrátt fyrir að hafa verið á milli þeirra.*“ Telur

nefndin að sú ályktun verði dregin af þessum vitnisburði að B hafi verið að aka framúr bifreið vitnisins þegar M hóf framúraksturinn. Það þýðir með öðrum orðum að ökumaður B hóf framúrakstur á undan M. Þetta kemur einnig heim og saman við þá staðreynd að ákoman var á vinstri hlið hestakerrunnar en ekki beint aftan á hana. Þessu til viðbótar kemur fram í lögregluskýrslu að engar framlengingar voru á hliðarspeglum á A. Þá telur nefndin einnig ósannað að ökumaður B hafi hafið framúraksturinn yfir heila og óbrotna línu. Þegar framangreint er haft í huga, og gögn málsins að öðru leyti, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að orsök árekstursins sé sú að M hafi vanrækt skyldu sína samkvæmt 2. mgr. 20. gr. og c-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga. Hann beri því alla sök á árekstrinum,

Niðurstaða.

M sem var ökumaður bifreiðarinnar A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 2. júlí 2026
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind Svavarsdóttir